

Δημοσιονομικό έλλειμμα και φορολογική μεταρρύθμιση

Η κρίση του δημοσίου χρέους προτάσσεται ως η νέα μάστιγα των αναπτυγμένων οικονομιών. Υπό το πρίσμα των διεθνών αυτών οικονομικών συνθηκών η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους θεωρούνται μείζονος σημασίας προτεραιότητες. Έτσι, και η κυπριακή κυβέρνηση βρέθηκε

Του
**δρος Παναγιώτη
Θεοδοσίου***

μεταξύ σφύρας και άκμονος κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού για το 2011, καθώς αφενός μεν η μείωση των λειτουργικών δημοσίων δαπανών ήταν επιτακτική για τη συρρίκνωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, και αφετέρου η ανάγκη για αύξηση των παραγωγικών δημοσίων δαπανών με σκοπό την ανάπτυξη ήταν αδιαπραγμάτευτη. Έπειτα από την ένταξη της οικονομίας μας σε καθεστώς επιτήρησης υφίσταται δεσμευση προς τους Ευρωπαϊκούς εταίρους για δημοσιονομικό έλλειμμα στο επίπεδο του 4,5% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (ΑΕΠ) για το 2011

και κάτω του 3% για το 2012. Βάσει του προϋπολογισμού του 2011 τα έσοδα αναμένονται κοντά στα 6 δισεκατομμύρια ευρώ ενώ οι δαπάνες περίπου στα 8 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ παράλληλα για την επίτευξη του στόχου για έλλειμμα 4,5% του ΑΕΠ υπολείπονται 150 εκατομμύρια ευρώ. Δεδομένου ότι η κατά γράμμα υλοποίηση του προϋπολογισμού είναι σχεδόν πάντα ανέφικτη, το υπόλοιπο ποσό αναμένεται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τα 150 εκατομμύρια ευρώ. Το ανωτέρω σενάριο οδήγησε τον υπουργό Οικονομικών κ. Σταυράκη στην ανακοίνωση λήψης νέων πιθανών εισπρακτικών μέτρων, τα οποία είναι η αύξηση του εταιρικού φόρου στις κυπριακές εταιρίες, η αύξηση έμμεσων φόρων, η φορολόγηση τραπεζών, η επιβολή τέλους μεγάλης ακίνητης περιουσίας και τέλος η περικοπή μισθών. Κατά την άποψή μου το οικονομικό επιτελείο του υπουργού θα πρέπει να αποφυγεί την επιβολή έμμεσων φόρων, να εμμένει στη φορολόγηση των τραπεζών, των ντόπιων εταιρειών και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας και ταυτόχρονα να στραφεί στην άντληση εσόδων μέσω μιας αποτελεσματικής και κοινωνικά δίκαιης φορολογικής μεταρρύθμισης. Είναι

αλήθεια ότι το παρόν φορολογικό σύστημα είναι ιδιαίτερα άδικο σε σχέση με το πώς αντιμετωπίζει τα νοικοκυριά με προστατευόμενα μέλη καθώς θεωρεί ότι οι ανάγκες ενός νοικοκυριού το οποίο απαρτίζεται από ένα και μόνο άτομο, είναι οι ίδιες με τις ανάγκες ενός νοικοκυριού με περισσότερα μέλη. Η αδικία αυτή θα αμβλυνηθεί ακόμη περισσότερο με τη στοχευόμενη κατάργηση ή μείωση του επιδόματος τέκνου για πολύ μεγάλο αριθμό οικογενειών. Ένα πολύ σημαντικό παράδειγμα ως προς την προτεινόμενη οικογενειακή κοινωνική δικαιοσύνη είναι το φορολογικό σύστημα της Γαλλίας, σύμφωνα με το οποίο κάθε μέλος μιας οικογένειας συνιστά φορολογική μονάδα (μισή μονάδα για κάθε ένα από τα δύο πρώτα παιδιά και μία μονάδα για κάθε ένα από το τρίτο παιδί και άνω) και το φορολογητέο εισόδημα προσδιορίζεται από το λόγο των συνολικών οικογενειακών προσόδων ως προς τον συνολικό αριθμό των φορολογικών μονάδων. Στη βάση του γαλλικού φορολογικού συστήματος και της κατανομής του εθνικού εισοδήματος στα κυπριακά νοικοκυριά, εύκολα μπορεί να καταδειχθεί ότι η στοχευόμενη μετακίνηση προς τα κάτω των κλιμάκων φορολό-

γησης, χωρίς την αλλαγή των φορολογικών συντελεστών, θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση των φορολογικών εσόδων και κάλυψη του δημοσιονομικού ελλείμματος χωρίς τις αρνητικές επιπτώσεις στα νοικοκυριά με προστατευόμενα μέλη.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η παραπάνω πρόταση σκοπό έχει την αύξηση των φορολογικών εσόδων και παράλληλα βοηθάει στην αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η υπογεννητικότητα, η ενδυνάμωση του θεσμού της οικογένειας και η αύξηση της επένδυσης σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Μια τέτοια μεταρρύθμιση σε συνδυασμό με σειρά άλλων διαρθρωτικών αλλαγών θα μπορούσε σχετικά σύντομα να οδηγήσει σε ισοσκελισμένους ή ακόμη και σε πλεονασματικούς προϋπολογισμούς. Σαφώς όμως τέτοιες μεταρρυθμίσεις δεν λαμβάνουν χώρα αβρόχους ποσίν. Απαιτείται ρήξη με τις υπάρχουσες αντιλήψεις και τα προσωπικά συμφέροντα.

* Καθηγητής Χρηματοοικονομικών, κοσμήτορας της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ)